

Afdeling Hengelo
p/a Beursstraat 10-6, 7551 HV Hengelo ov

De Raddraaier

Fietsersbond
Hengelo
mei 2011

Colofon

De Raddraaier

Blad van de Fietsersbond, afdeling Hengelo

Redactieadres en contactadres afdeling Hengelo

Hengelo@fietsersbond.nl

www.fietsersbond.nl/hengelo

Victor Schmidt, Beursstraat 10-6, 7551 HV Hengelo ov

De afdeling Hengelo omvat de gemeenten Hengelo, Borne, Oldenzaal en Hof van Twente

Landelijk adres

Info@fietsersbond.nl

www.fietsersbond.nl

postbus 2828

3500 GV Utrecht

Telefoon: 030 – 291 8171

(onder andere voor aan/afmelden als lid en adreswijzigingen)

Doelstelling Fietsersbond

De Fietsersbond komt op voor de belangen van fietsers in Nederland en zet zich in voor meer en betere mogelijkheden om te fietsen.

Actieve leden van de Fietsersbond in Hengelo

- Jan Evers, Levantstraat 33, 7559 CG Hengelo
074 – 278 0784, j.l.evers@planet.nl
- Melis Jan Gilde, Parijsstraat 53, 7559 KP Hengelo
06 – 446 58 069, gilde@hetnet.nl
- William van den Heuvel, Woolderbeekweg 9, 7553 BZ Hengelo
074 – 242 0860, williamvandenheuvel@gmail.com
- Victor Schmidt, Beursstraat 10-6, 7551 HV Hengelo
074 – 349 1893, victor.schmidt@kpnplanet.nl

Terugblik op het jaar (mei 2010 – mei 2011)

De Kerngroep van de Fietzersbond in Hengelo heeft in het afgelopen jaar weer een flink aantal grotere en kleinere punten voor de fietser aangepakt. De meest in het oog springende worden hier kort besproken.

Er is veel tijd geïnvesteerd in onze **afdelingswebsite**. Op deze site worden actuele fietszaken gemeld, vaak voorzien van foto's. Voorbeeld: de opening van de bewaakte fietsenstalling bij de Kloosterhof. Ook kunt u er terecht voor achtergronddocumentatie, bijvoorbeeld over de fietssnelweg F35. Als u een actuele indruk wilt krijgen van de zaken waar we ons mee bezig houden: zie www.fietzersbond.nl/hengelo.

We hebben inspraak geleverd op de **herinrichting van het stationsplein**. Daarbij hebben we aangedrongen op voldoende stallingsmogelijkheden aan de noordzijde en op termijn ook meer stallingsmogelijkheden aan de zuidzijde. Er zal nu een grotere, betere fietsflat aan de noordzijde komen. Verder hebben we aangegeven dat er een vloeiende bocht voor fietsers vanuit de Europatunnel moet komen, een goede oversteek van het tweerichtingen fietspad naar de fietsflat, een goede zichtbaarheid van het fietspad en goede maatregelen voor fietsparkeren tijdens de overgangperiode van de oude naar de nieuwe situatie.

De aanleg van de **fietssnelweg F35** tussen Enschede en Hengelo is dit voorjaar begonnen, en zal duren tot in het najaar. We hebben samen met de afdeling Enschede een inspraakreactie geformuleerd. Hierin hebben we gepleit voor fietsers in de voorrang bij de spoorwegovergangen

(Pruisische Veldweg en de Kettingbrugweg). Dat bleek echter geen haalbare kaart. Wel wordt er aan gewerkt om de zichtbaarheid van fietsers op deze kruisingen te verbeteren. Wel is het gelukt om een

grotere kruisingshoek van fietspad met goederenspoorlijn bij FBK-stadion in het ontwerp te krijgen. We hebben onze inspraakreactie samen met de afdeling Enschede ingediend.

We hebben ons gebogen over de plannen voor de **herinrichting van de Enschedese/Hengelose straat** tussen Enschede en Hengelo tussen de Universiteit Twente en de Kuipersdijk in Hengelo. Die zien er wat ons betreft goed uit. Eind juli wordt de aanleg uitgevoerd. Extra aandacht zullen we blijven geven aan de inrichting van de rotonde voor de UT (samen met afdeling Enschede) en de aansluiting vanaf de UT op de F35.

De aanleg van de **stadsfietsroute** van **Groot Driene** naar het centrum van Hengelo is gestart. In onze inspraakreactie hebben we aangedrongen op de volgende punten: bij voorkeur geen plateaus waar de fietser ook overheen moet; als plateaus echt niet te vermijden zijn,

dan in ieder geval de asfaltstroken voor fietsers doortrekken over deze plateaus; het tweerichtingen-fietspad langs de PC Hoofllaan dient breder uitgevoerd te worden.

Naar aanleiding van meldingen van omwonenden over de niet zo fietsvriendelijke wegversmallingen bij de **herinrichting van de Berfloweg** hebben we ter plekke gekeken en overlegd met de gemeente Hengelo. Vanuit fietsoogpunt was het wenselijker geweest om de wegversmallingen uit te voeren met twee passeerstroken voor fietsers in plaats van een middengeleider. De weg blijkt echter een hoofdroute voor de brandweer te zijn, en daarom niet anders uitgevoerd te kunnen worden.

In de **Nieuwe Grensweg** ter hoogte van kwekerij Menkehorst zijn nieuwe **bollards** geplaatst. Daarbij zijn drie hobbels overdwers in klinkers uitgevoerd geplaatst, die slecht aansluiten op het asfalt. We hebben hier stevig tegen geprotesteerd, omdat dit een belangrijke fietsroute is. Wat ons betreft moet er doorgaand glad asfalt voor de

fietser komen met hobbels die alleen voor het autoverkeer verkeersremmend zijn. De gemeente heeft aangegeven eerst het winterseizoen te willen afwachten, om te bezien of de klinkers zullen inklinken en daardoor goed op het asfalt zullen aansluiten. Nu de winter voorbij is, blijkt dat echter absoluut niet zo te zijn. We hebben weer bij de gemeente aan de bel getrokken en houden de vinger aan de pols.

De Regio Twente is verantwoordelijk voor het **regionale fietsnetwerk**. Wij houden hierover contact met de Regio, en brengen onze punten in waar nodig.

We voeren regelmatig **overleg met de gemeente Hengelo**. Afgelopen jaar hebben we eenmaal een gesprek gehad met de verantwoordelijke wethouder Jan Bron. We hebben daarbij vooral aangedrongen op actieve informatievoorziening vanuit de gemeente. Daarnaast hebben we vaak en constructief contact met de verkeerskundige ambtenaar die fietsverkeer in portefeuille heeft: Jelle Schilstra.

De gemeente Hengelo heeft een **gladheidsbestrijdingsplan** dat jaarlijks bijgesteld wordt. We hebben onze inbreng op dit plan gegeven en onder andere omissies van fietsroutes doorgegeven. Belangrijk punt voor ons is dat de gemeente meer moet inzetten op het borstelen/schoonschuiven van fietspaden in plaats van zout strooien. Ondertussen heeft de gemeente de eerste borstelmachine aangeschaft. We gaan er vanuit dat er nog meer zullen volgen. Bij overmatige sneeuwval, gebrek aan zout of gebrek aan materieel blijkt de gemeente een noodscenario voor de strooiroutes te hanteren. We hebben er bij de gemeente op aangedrongen hier meer bekendheid aan te geven.

Op de door ons georganiseerde **ledenavond** hebben we uitgebreid gesproken met een drietal geïnteresseerde leden. We hebben

toelichting gegeven op onze werkzaamheden. Deze leden spraken hun waardering uit voor deze avond en stellen het op prijs als er bijvoorbeeld een of twee keer per jaar zo'n avond georganiseerd wordt. Als er eens incidenteel wat gedaan moet worden, kunnen we hen daartoe benaderen.

Naar aanleiding van de **verwijdering van fietsklemmen** bij de Twee Wezen (Brinkstraat) hebben we een persbericht uit doen gaan waarin we stelling nemen tegen de vermindering van fietsklemmen in het centrum. Na contact met de wethouder heeft de gemeente aangegeven dat deze klemmen weer teruggezet zullen worden en dat het geen beleid is om fietsklemmen uit de stad te verwijderen.

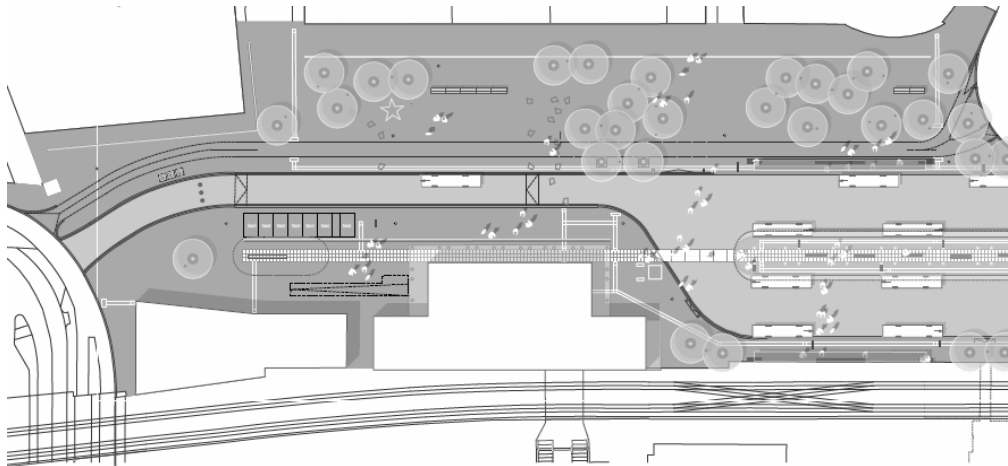
Een kritische en constructieve betrokkenheid van de Fietsersbond bij de invulling en uitvoering van het gemeentelijk fietsbeleid is en blijft van belang!

Jan Evers

Stationsplein

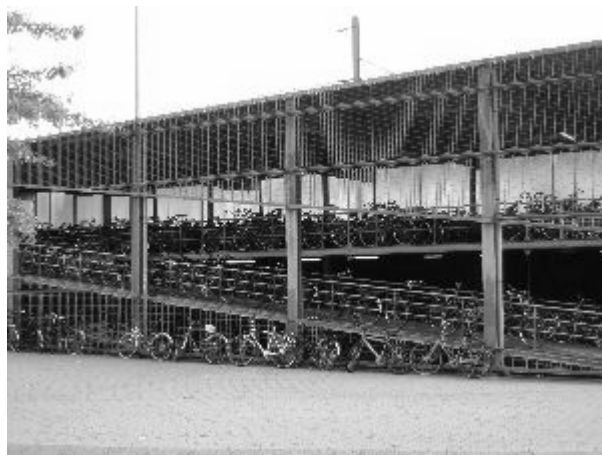
Zoals u wellicht in de locale pers hebt kunnen lezen, gaat het stationsplein op de schop. Dit plein, dat een jaar of tien geleden bestraat werd met Noorse letegels, is voor de treinreiziger geen fraaie entree van Hengelo meer. De tegels zijn kapot als gevolg van vorst en tijdelijk gebruik van het plein als parkeerplaats toen de zuidkant opnieuw werd ingericht. Tijd voor vernieuwing! Het plein wordt voorzien van rode bestrating, geboomte en bankjes en het busstation wordt verlegd en gemoderniseerd. Ook zullen de bussen geen gebruik meer maken van de Beursstraat als aan- en afrijdroute. Alle bussen rijden in de toekomst alleen nog maar via het Prins Bernardplantsoen en voor het station langs naar de Spoorstraat.

Het definitief ontwerp voor het heringerichte stationsplein

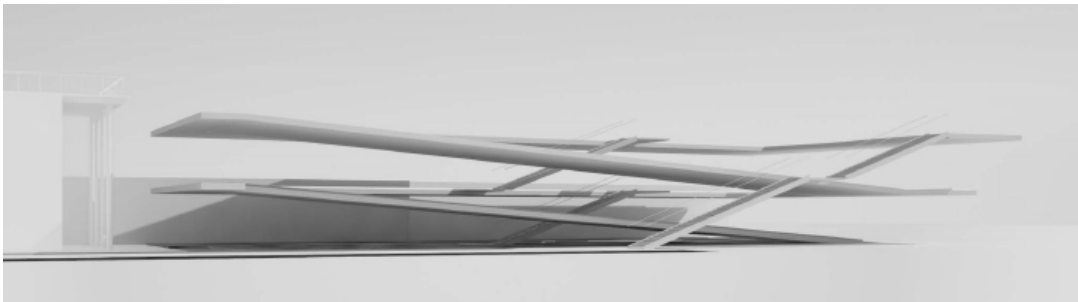
Wat betekent dit voor de fietsers? Het huidige fietspad over het stationsplein blijft gehandhaafd. Het pad loopt ongeveer over het huidige tracé. Wij maken ons wat zorgen over de zichtbaarheid van het fietspad op het plein. Ook denken we dat fietsers die uit de Europatunnel komen en naar het station willen rijden, niet eerst wachten bij het verkeerslicht en dan het fietspad nemen, maar voor het verkeerslicht al rechtsaf slaan over het beoogde voetgangsgedeelte. Maar misschien blijkt het anders uit te pakken.

Een andere belangrijke verbetering voor de fietsers heeft betrekking op de fietsenstalling. Nu kunnen fietsen op verschillende plekken op het plein geparkeerd worden: in de bewaakte stationstalling, in de onbewaakte stalling bij de Europatunnel en aan de spoorzijde van het busstation.

Al met al bieden deze parkeervoorzieningen tamelijk veel mogelijkheden. Echter, de locatie van de fietsklemmen bij het busstation nodigen niet uit om je fiets daar te stallen. Omdat bovendien het busstation wat verplaatst wordt, vervalt de fietsparkeergelegenheid op die plek. In de onbewaakte stalling staan niet zelden zogeheten weesfietsen – fietsen waar niemand meer naar omkijkt.

Bij de reconstructie van het plein is lang gestudeerd op verbetering van de fietsparkeermogelijkheden. Een fraaie optie zou een ondergrondse stalling onder het plein zelf zijn. Helaas blijkt daar een waterverzinkbak te liggen, die niet verplaatst of verwijderd kan worden. Het stationsplein is een laag punt, wat iedereen die van of naar het station fietst, kan ondervinden. Vervolgens had het projectbureau Hart van Zuid het plan opgevat fietsparkeerders te verwijzen naar de zuidzijde van het station en daar een megastalling te bouwen. Dat leek ons geen goed idee, omdat de meerderheid van de reizigers vanuit het noorden aanreist en niet genegen zal zijn eerst door de Europa- of Velourstunnel naar de andere kant van het station te fietsen. Dit signaal is door gemeente en projectbureau goed opgevangen. Daarom is besloten de huidige onbewaakte stalling te vervangen door een futuristisch ogende nieuwe stalling met een capaciteit van maar liefst 2000 fietsen. De nieuwe stalling moet een architectonisch hoogtepunt worden in de stationsomgeving. Volgens de tekeningen lijkt het wel wat op een serie open gebogen paperclips.

Een impressie van de nieuwe stalling volgens StudioSK

Daarnaast komt er aan de zuidzijde van het station op het Industrieplein een stallingmogelijkheid voor 1000 fietsen. Samen met de nieuwe stalling en de bewaakte stalling komt de parkeercapaciteit bij het station uit op ruim drieduizend plaatsen. Dat biedt perspectief op voldoende stallingmogelijkheden, vooral als verwijdering van weesfietsen voortvarend ter hand genomen wordt. We kijken met belangstelling uit naar de herinrichting van het plein.

Victor Schmidt

De eerste in Hengelo!

Zoals van alles een keer iets het eerste is, zo spotte ik het afgelopen najaar voor het eerst een flitsende elektrisch aangedreven bakfiets in de Hengelose bebouwde kom. Niet qua uiterlijk of zo, maar gewoon, qua snelheid! Want echt hoor, met zo'n gevaarte kun je serieus goed meekomen in het utilitaire snelfietsverkeer, want neem van mij aan: de maximum snelheid voor een E-bike van 25 km/uur is ook feitelijk de maximum snelheid die je als zeer goed geoefende woon-werkfietser in de dagelijkse praktijk op de teller kunt krijgen. En dat is best vlot, zeker op de soms best smalle, onverharde en kronkelige fietspaden die onze gemeente rijk is.

En over dat laatste punt wil de Fietsersbond natuurlijk met iedereen praten die het maar horen wil. Want (snel)fietsen heeft echt een enorme toekomst! Iets wat we als Fietsersbond alleen maar kunnen toejuichen voorlopig, maar goed, het brengt zoals met alle nieuwe dingen altijd wel extra aandacht met zich mee.

De Hengelose afdeling praat daarom het liefst over een Hoogwaardig Fietsnetwerk Twente, met voldoende fijnmazigheid, maar wel duidelijk herkenbare hoofdroutes, liefst natuurlijk met bewegwijzering. En zoals de eerste E-bakfiets al laat zien, zijn er vele varianten mogelijk op het thema, en zolang er nog volop auto's rondrijden, lijkt het er toch op dat deze varianten (voorlopig) gewoon op de fietspaden terecht komen. Tijd dus om goed in de gaten te gaan houden of nieuwe voorzieningen hier wel voor geschikt zijn, en natuurlijk eventuele aanpassingen doorvoeren aan bestaande hoofdroutes.

Heeft U daarvoor ideeën of suggesties, neem gerust even contact op met Uw lokale afdeling, en we gaan het opnemen met de gemeente. Maar meldt zaken ook altijd zelf op de website van de gemeente via het digitale formulier dat hiervoor beschikbaar is. Maar nu weer even terug naar de E-bike. Want het is echt opvallend welk een groot succes hiermee geboekt wordt, en hoeveel mensen tegenwoordig toch zo lekker zoeven, rechtop zittend in de volle wind. Niet alleen 's morgens en 's avonds voor woon-werk maar ook in de weekenden worden E-bikes overal gesignaleerd. Gelukkig is er nu ook een goed functionerende en gratis bewaakte stalling in Hengelo, op een redelijk centraal gelegen plek. Houden zo, want een E-bike is een kostbaar bezit!

Met Lange Wemen in het vooruitzicht, is er voor de Fietzersbond nog een lange weg te gaan om inzicht te krijgen in de fietsparkeerplannen rondom dit megaproject. Zeker als er een concentratie van horeca komt, lijkt een zee van fietsen hiervan het gevolg. Iets wat we natuurlijk toejuichen, maar een mooi en open plein is natuurlijk ook niet gek. Regelen dus, dat fietsparkeren! En uiteraard willen we graag ook Uw mening hierover weten, dus aarzel niet, en kom gerust een keer langs op één van onze maandelijkse vergaderingen.

Melis Jan Gilde

De VOC van Hengelo

Ooit gehoord van de VOC? Natuurlijk, in de geschiedenis van Nederland is dit een begrip, en staat model voor een groot gedeelte van onze huidige handelscultuur. Echt iets om trots op te zijn! Maar VOC-Hengelo, nee, dat bestaat niet. Of toch, want VOC kan natuurlijk overal voor staan, en in verkeerskundigenland betekent dat het zich hier handelt om een VerkeersOngevallen Concentratiepunt. En zo

blijkt dat hier in 2008 een toptien van is samengesteld, en in het gebied dat door onze afdeling wordt bestreken staan toch maar mooi twee punten in deze lijst, te weten de kruising Deldensestraat / Europastraat / Parallelweg in Borne (plaats 2 met een score van 9,8) en de rotonde Deurningerstraat / Sloetsweg (plaats 6 met een score van 8,8).

Duidelijk niet iets om trots op te zijn, en een uitdaging om met kracht

aan te pakken als lokale Fietzersbond, zeker omdat je uit de toptien

afleest dat veel VOC's hun eer te danken hebben aan de betrokkenheid van fietsers.

Zo ziet de verdere (gewogen) top 8 van Hengelo er uit, dus zoek even uw eigen favoriet uit, en laat ons uw ervaringen, tips en suggesties weten, dan gaan we hierover in de slag met de gemeente.

Zuid-Twente

Hengelo OV

Deurningerstraat (S) / Sloetsweg

Bornsestraat (S) / Hengelo 30 (noord) / Rondweg

Hasselerbaan (S) / Westelijke Esweg

Deurningerstraat / M Adriaanz de Ruyterstraat

Diamantstraat / Granaatstraat

Geerdinksweg / Krabbenbosweg

Beukweg / Mr P J Troelstrastraat

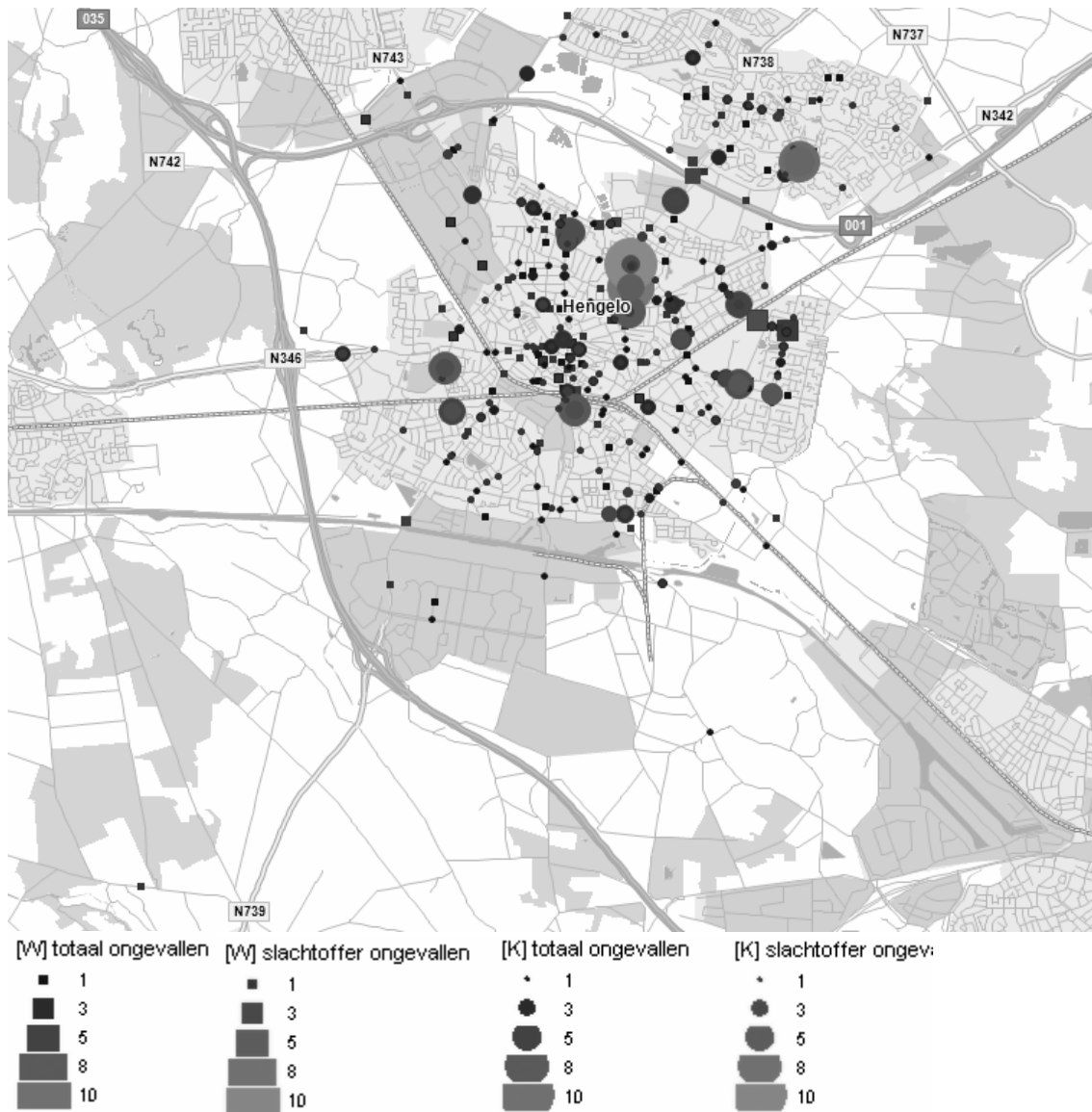
Josef Haydnlaan / Mozartlaan

Nu is het natuurlijk weer lastig om zomaar op Internet de specifieke situatie voor de fietsers na te lopen, maar daarvoor hebben wij toch gelukkig nog onze contacten. En zo kregen we voor Hengelo het volgende beeld over de periode van 2005-2009:

- totaal 575 ongevallen met fietsers in de gemeente Hengelo 2005-2009.
- totaal 628 betrokken fietsers; 287 gewonden waarvan 99 met ernstig letsel.

Samengevat en op kaart gezet ziet dit er dus zo uit:

Hiermee wordt toch wel goed duidelijk op welke punten je zou kunnen verwachten dat onze gemeente zijn pijlen zal gaan richten als het gaat om aanpak en verbetering voor de verkeersveiligheid van fietsers in Hengelo. Wij als lokale afdeling hopen dat we over vijf jaar u een beter beeld kunnen schetsen, maar met de door ons verwachte groei van het fietsverkeer, en de komst van meer en meer E-bikes (en hun varianten, zie elders in dit blad) gaat dat dus nog wel een hele toer worden!

Melis Jan Gilde

Gladheidbestrijding

De afgelopen winter heeft, net als de winter daarvoor, het weer voor veel overlast gezorgd. Door de overvloedige sneeuwval in december ontstond er tegen de kerst een tekort aan zout. De Fietzersbond kreeg veel klachten uit Slangenbeek en de Hasseler Es omdat er niet werd gestrooid op de hoofdfietsroutes. Ook

constateerden we dat de strooiroutes van Hengelo en Enschede niet goed aansloten.

De gladheid wordt in Hengelo bestreden door Twente Milieu aan de hand van het gladheidbestrijdingsplan van de gemeente. In dit plan wordt aangegeven welke wegen er ijs- en sneeuwvrij gemaakt worden. De busbanen, hoofdrijwegen en de hoofdfietsroutes worden begaanbaar gemaakt. Woonstraten, voetpaden en pleinen worden niet gestrooid en geploegd.

Vanaf 20 december 2010 is door de aanhoudende periode van afwisselend dooi en vorst het strooizout op rantsoen gezet. Daarop heeft Hengelo op 22 december het noodscenario voor extreme winterse omstandigheden in werking gesteld. Dit noodscenario betekent dat er geen zout meer wordt verstrekt aan de inwoners, dat enkele vastgestelde routes worden geschrapt en dat er gemengd wordt met zand. De routes welke geschrapt zijn betreffen de fietsroutes in de wijken Slangenbeek en Hasseler Es, het buitengebied en bedrijventerreinen. Een aantal hoofdfietsroutes in het grensgebied van Hengelo en Enschede bleken te ontbreken in het noodplan. Na klachten van de Fietzersbond is deze omissie hersteld.

Naar aanleiding van de klachten die het noodscenario oproep hebben een aantal politieke partijen (SP, Burgerbelangen, Pro Hengelo en Christenunie) vragen gesteld aan het college. De verantwoordelijk wethouder Janneke Oude Alink heeft hierop de volgende toezeggingen gedaan:

- Het noodscenario zal worden aangepast zodat in de toekomst de belangrijkste fietspaden in Slangenbeek en de Hasseler Es gehandhaafd blijven in de routes.
- Er wordt een pekemachine en een borstelmachine aangeschaft.
- De gemeente zal meer gaan aandringen op de zelfwerkzaamheid van burgers.
- Bij extreem winterweer zullen eigen mensen van de buitendiensten ingezet worden.

De Fietsersbond is blij met de toezeggingen van de wethouder. We begrijpen dat het bij extreme winterse omstandigheden niet mogelijk is om alle fietsroutes sneeuwvrij te houden en dat er dan moet worden overgeschakeld op een noodscenario. We hebben de afgelopen winter wel moeten constateren dat

veel mensen niet wisten welke fietspaden onder het noodscenario begaanbaar worden gehouden. We pleiten er daarom voor dat de gemeente veel meer bekendheid geeft aan dit scenario. Dit kan aan het begin van de winter via het Hengeloos Weekblad en bij het in werking treden van het noodscenario via de website van de gemeente.

William van den Heuvel

Fietsen naar het oosten

Nu de lente zich van zijn zomerse kant laat zien, wordt het tijd na te denken over de bestemming voor de aanstaande zomervakantie. Ook dit jaar gaan we bepakkt met tent, slaapzak, kookgerei en ander gerief op de fiets een meerdaagse tocht maken. We richten ons vizier op het oosten. Daar ligt ons buurland Duitsland, waarvan we na een klein uur fietsen de grens al bereiken.

Duitsland is veel minder dicht bevolkt dan Nederland. Zie je in Twente tussen de coulissen en bospartijen talrijke boerderijen en dorpjes liggen, de relatieve leegte van ons oosterbuurland is opvallend. Wie geen goede route kent, komt al snel terecht op tamelijk brede wegen waar auto's de maximaal toegestane snelheid van 100 km per uur

rijden. Vaak zijn deze wegen uitgerust met fietspaden, die doorgaans niet slecht van kwaliteit zijn. Omdat de afstand tussen dorpen en steden wat groter is dan bij ons, lijken de hoofdverbindingswegen al snel lang en eindeloos.

De bebouwde kom vormt de schrik van fietsen in Duitsland. Het fietspad langs de weg voegt zich samen met het trottoir en vertoont bij elke inrit een hinderlijke hobbel. Bij zijwegen bonkt het fietspad op het asfalt en vervolgens weer omhoog. Bovendien zijn fietspaden in de bebouwde kom vaak geplaveid met kleine straatklinkers, die soms in de lengterichting van het fiets/voetpad liggen en kleine sporen vormen. Sommige typen banden blijken precies in deze sporen te passen, zodat je het gevoel hebt niet meer stabiel te rijden.

Nu is Duitsland afgelopen decennia een land geworden met een behoorlijk hoog milieubewustzijn. Radwonderer zijn geziene gasten in hotel, jeugdherberg of camping. Daarom wordt het recreatief fietsen gestimuleerd met talrijke fietsroutes over kleinere wegen en fietspaden. Dat varieert van lokale rondjes tot lange afstandspaden. Omdat Duitsland een federale staat is, bestaan er geen landelijke fietsroutes met eenduidige bewegwijzering. Elke deelstaat kent zijn

eigen routes en bewegwijzeringsysteem. Zo kent Duitsland meerdere routes met de aanduiding R1. Wie zich echter wat verdiept in de mogelijkheden, kan dankbaar van de routes gebruik maken. Bedenk echter wel dat de routes ontwikkeld zijn voor gebruik met mountainbike of trekkingbike. Niet zelden voeren de routes over on- of half verharde wegen. Wie dit ongemak voor lief neemt, kan in Duitsland een prima fietsvakantie beleven.

Waar gaan we dan heen? Dat hangt natuurlijk af van welke streken we willen doorkruisen en wat ons einddoel is. Ruwweg ten noorden van de lijn Hengelo – Magdeburg – Berlijn ligt de Noord-Duitse laagvlakte. Dit gebied kent weinig hoogteverschillen en kan soms saai zijn. Niet het hele gebied is vlak. Tussen Hannover en Hamburg liggen de lage heuvels van de Lüneburger Heide. Achter Lübeck ligt een aardig gebied met glooiingen en waterpartijen, dat doorglooit tot in Denemarken.

Door de Noord-Duitse laagvlakte loopt de internationale fietsroute R1. Deze begint officieel in Zwilbroek achter Groenlo en voert naar het oosten tot voorbij Berlijn en vormt een goede leidraad voor een tocht van ruim een week naar de Duitse hoofdstad. De internationale intercity brengt u na afloop in vierenhalf uur weer

terug naar Hengelo. Niet vergeten uw plaats en die van uw fiets te reserveren. Overigens is het fietsen in Berlijn zelf niet onaangenaam. De stad is ruim van opzet en relatief dun bevolkt. Fietsroutes en –paden brengen u naar waar u wilt zijn. Bedenk wel dat

de afstanden in Berlijn groot zijn. Campings treft u pas een kilometer op twintig van het centrum aan.

Wie niet opziet tegen een paar beklimmingen kan de Duitse middelgebergten opzoeken. Kort achter de grens begint het Teutoburgerwoud, dat naar het zuiden toe in het Sauerland en naar het oosten toe in het Wesergebergte en de Harz overgaat. De hoogste top van de Harz meet ruim 1100 meter en kan per fiets beklommen worden. Verder zijn Harz en Sauerland vooral aantrekkelijk voor de mountainbike. Beide

gebergten kennen maar weinig doorgaande wegen, die als gevolg daarvan druk bereden worden door auto's. Met de mountainbike kunnen ook onverharde bergweggetjes gevolgd worden.

Ten zuiden van deze gebergten golft het Duitse landschap op een neer. Bij tijd en wijle zijn er middelgebergten met poëtische namen als Rhön, Spessart, Frankische Schweiz en Oberpfälzer Wald. Serieus fietswerk wordt geboden in het Zwarte Woud, het Beierse Woud en de Beierse Alpen. Vooral de Zwarte Woud kent vanaf het

dal van de Rijn enkele verraderlijke klimmen, die niet onderdoen voor een Alpe d'Huez. Wie een onvergetelijke fietservaring wil beleven, rijdt vanuit Midden-Beieren langs kleine riviertjes stroomopwaarts naar het zuiden. Daar waar deze riviertjes eindigen en Zuid-Beierse hoogvlakte bereikt wordt, wacht hem een prachtig

uitzicht op de Alpen die zich als een rij tanden langs de horizon uitstrekken.

Voor wie de Duitse gebergten wil bezoeken zonder veel inspanning bieden de "radfernwege" langs de rivieren een goed alternatief. U kunt er van uit gaan dat elke rivier een fietsroute kent, die u van bron naar monding en omgekeerd voert. Langs deze rivierroutes kunt u mooie routes uitzetten en half Duitsland doorkruisen met een minimale inspanning. Vergis u echter niet. In de moeite die de fietsrouteconstructeurs zich getroost hebben een "radweg" door een

smal dal aan te leggen hebben ze soms het belang van de fietsers uit het oog verloren en korte, uiterst steile hellingen in de route opgenomen.

Hoe het ook zij, de rivierroutes worden veel bereden en bieden veel fietsplezier. Terrasjes langs de rivieroever nodigen uit tot een versnapering en scheepvaartverkeer vormt een welkome afwisseling. Steden langs de rivier vormen in het algemeen nauwelijks een belemmering. De fietsrouteconstructeurs zijn zeer goed in staat gebleken aantrekkelijke routes door steden als Keulen, Bonn en ook München aan te leggen.

De rivieren bieden goede mogelijkheden ritten door Duitsland uit te zetten. De Rijn en haar zijrivieren voeren naar Zwitserland, Noordoost Frankrijk of Noord Beieren. De Elbe vormt vooral na Dresden een aangename

verbinding met Tsjechië. Door Midden Duitsland vormt de schakel Weser, Fulda, Sinn, Main, Tauber en Altmühl een aantrekkelijk route naar Donau en verder. Meer naar het westen bieden de Roer – die in Roermond in Maas uitkomt – en de Kyll een alternatief voor de Ardennenroute naar Luxemburg en verder.

Duitsland kan voor een vakantiefietsers veel fietsplezier opleveren en dat wens ik u deze zomer toe.

Victor Schmidt

Knelpuntenformulier Fietsersbond Hengelo

Beursstraat 10-6
7551 HV Hengelo

Aangemeld op datum: .....
Naam: .....
Adres: .....
Plaats: .....
Telefoon: .....
E-mail: .....

Weg(vak) of kruising: .....
.....

Knelpunt of probleem:

- Te lang wachten bij verkeerslicht
  - Drukke straat oversteken
  - Onoverzichtelijke kruising
  - Te hard rijdende auto's
  - Te weinig ruimte voor de fiets
  - Slecht wegdek
  - Te weinig stallingsmogelijkheden
  - Slechte fietsklemmen
  - Anders, namelijk .....
- .....
.....

Ruimte voor foto, tekening of situatieschets (neem gerust een extra blaadje)

U kunt knelpunten ook aanmelden via onze website
www.fietsersbond.nl/hengelo of www.fietsersbond.nl/meldpunt.

Ledenavond

De kerngroep organiseert op 28 september a.s. een ledenavond. Op deze avond kunt u als lid vernemen wat wij als kerngroep doen en laten, uw mening hierover geven en fietsaandachtspunten aan de orde stellen.

Als u belangstelling heeft de ledenavond bij te wonen, verzoeken we u een uiterlijk 15 september a.s. een e-mailbericht te sturen aan Hengelo@fietsersbond.nl. In dit bericht kunt u suggesties doen voor onderwerpen. Naar aanleiding daarvan ontvangt u een uitnodiging met precieze aanvangstijd en locatie.